

Mythologia, Venise, 1567 - VIII, 01 : De Oceano

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Venise, 1567 - X \[100\] : De Oceano](#)

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre VIII

[Mythologia, Francfort, 1581 - VIII, 01 : De Oceano](#) est une version augmentée de ce document

---

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre VIII

[Mythologie, Paris, 1627 - VIII, 02 : De L'Ocean](#) est une transformation de ce document

---

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre VIII

[Mythologie, Lyon, 1612 - VIII, 01 : De l'Ocean](#) est une transformation de ce document

---

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Venise, 1567 - VIII, 01 : De Oceano, 1567

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 08/08/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/917>

Présentation du document

Publication Venise, Comin da Trino, 1567

Exemplaire Munich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ) , Res/4
Ant. 50

Formatin-4

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination 235v°-237r°

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses [Océan](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière modification le 25/11/2024

Mythologiz

fas mundi partes superiores gubernantem, Iouem Deorum patrem appellabant: cuius vis ea, quæ sub terris esse, vocarunt Platonem, atque illum Louis fratrem nominarunt. Cum vero in aqua eadem vis considerabatur, quos diuina prouidentia omnino carere non potabant, Neptunum dixerunt, atque hunc ipsum etiam crediderunt Louis esse fratrem: tunc per aera penetraret, rursum vim ipsam diuinam nuncuparunt Iunonem, eamque censuerunt esse sororem Louis. Atque omnes vires denique per ipsa elementa diffusas, a superioribus & originem ducere, & pendere arbitrati sunt, quas omnes quasi ab uno fonte in multos riuelos naturam earum explicantes diduxerunt.

10 Atque, ut summatum dicam, si rem diligentius investigemus, omnes propè antiquorum Deos vel Louis fratres, vel filios, vel nepotes, vel aliquæ affinitate coniunctos, inueniemus; ex quo patet nihil aliud significare voluisse antiquos, quam unum esse Deum, unum resum omnium gubernatorem, cuiusvis esset in omnes res diffusa, qui unus cuncta videret, & audiaret, & regeret. Verum ad institutum opus iam accedamus. Et de Oceano primo transigamus.

De Oceano. Cap. I.

20 **O**ceanus, qui fluviorum, & animantium omnium, & Deorum pater vocatus est ab antiquis, Cœli & Vestri, quam terram nonnulli vocant, filius fuisse dicitur, ut testatur Hesiodus in Theogonia, ubi terræ filios ita commemorat;

... Oceanus ergo pater est terræ, &c.
Oceanus dicitur namque a patre nominata.
Ego in pars patris Oceanus deponit ait.
Oceanus dicitur namque Oceanus quiescentes lassantes
Nostros, al nautas, et ipsa terræ Europa.
Ego ergo Oceanus natus sum, & terræ illius
naturam atriq[ue] quæli remicq[ue] p[ro]p[ri]a, atriq[ue] lassans
Oceanus i[n]venitur q[uod]cunq[ue] oceano bellicos.

Terra sibi par stellatum cœlum alma creavit,
Quod complectatur lato velamine totam:
Et foret hinc superis fides firmissima Divis.
Inde satimontes statio gratissima Nymphis,
Quæ sylias habitare solent in montibus altis.
Hæc eadem peperit ventosi marmora ponti,
Non vili coniuncta mari, sed & inde creavit
Oceanum Cœlo coniuncta in amore profundum.

40 Apud hos educaram fuisse Iunonem testatur Homer. lib. 1. Iliad.

... Oceanus ergo natus est, & a patre nominata,
Oceanus dicitur namque a patre nominata.
Ego ergo Oceanus dicitur, & a patre nominata.
Oceanus visura peto namq[ue] ultima terræ,
Vnde genus superis, adeo Thetymq[ue] parentem:
Qui me aluere suis domibus feliciter olim.

Ab hoc ipso Oceano videtur putasse Orpheus & antiquorum Deos, & res omnes initium sumptus; quippe cum omnia prius quam orientur, aut intercedant,

tercident, indigeant humore; sine quo nihil neque corrupti potest, neq;
Gigas, ut sensit Thales. Sic autem scribit Orpheus in hymnis;

Διαστάθεισαν οὐρανός ἀπέκτεινε τέρατα
Διαστάθεισαν γῆν πίνεται, Διαστάθεισαν αἰρέπεται,
Επειρροπεται γῆν ωραῖαν τιμητικήν.
Ως δέ τοι πάντα τούτα, τοι τάχα θάλασσα.
Οceanumq; voco patrem, Tethymq; parentem,
Vnde ortus superis, vnde & mortalibus ortus.
Qui late terram spumosis fluctibus ambit.

E quo sunt maris & flouiorum semina primum.

Huic tauri caput esse censuerunt antiqui, quare illum ita *Tauriceum* appelle-
lavit Euripides in Oreste;

Oceanus quem
Tauriceum *duxisse*
Alacronumq; chthonem, *Tauriceps vlnis*
Se flectens ambit terram.

Scriptum reliquit Aeschylus Oceanū amicissimum fuisse Prometheo in his;

Ἄγρος αυτοῖς φέρε, οὐ μάλιστα φέρε
Οὐδὲ βαθύτερον εἴη.

Non recte amicum firmiorem dixeris
Oceano tibi.

Memoriz prodidit Isaias præter Tethym duas fuisse uxores Oceano, Par-
thenopen & Pampholygem: atque Asiam & Libyam suscepit filias è Pam-
pholyge, ex Parthenope Europam & Thracen, vnde nomina regionibus po-
stea fuerunt data. Dicuntur fuisse ab Oceano genitrix præterea Philyra, Cal-
litheo, Perse, Daira, Ephyre, Lecippe, Melobolos, Ianthe, Electra, Pheno,
Tyche, Ocyrrhos, Eury nome, Actra, Pleyone, Clymene, Doris, Triton. Et ne
singulis commeniorandis sim longior, tria millia filiorum fuisse Oceano di-
cuntur, ut in his sit Hesiodus in Theog.

Πρώτη τοιαν κύριαν, οὐδελαζί γένεσιν οὐδελαζί Δαλλαρ。
Τρίτη δέ τοι κύριαν τοιανταρητηρίαν,
Αἵ γα τελαποτριανταρητηρίαν Βέρβια λέγεται
οὔτι τοιαν εἰρηνικήν Εύλοιο δύλαντί τέλλεται.

Hæ sunt Oceanii & de semine Tethyos ortæ,
Prisca quidam soboles. magna est & extera turba.
Sunt etenim ter mille pueræ Oceaninæ,
Quæ terras habitant, itagnorumq; alta profunda.

In variis dispersa locis gens, pignora Diuum.

Cum vero in perpetuo cursu & Oceanus & fluuii ex eo nati existant, hæc
sunt, quasi non diuinum, sed decurrent genus, dicti sunt; eadem sane racio-
ne, qua sol & luna & alia assidue currentia Dii fuerunt nominata. Sic au-
tem inquit Theocr. in Bubulcis;

Ἐγενέτο πατρὶ τὸν θύειτε, οὐτὶ μηδέκας
νέωνται εὐρεταὶ περιφέρει τοιανταρητηρίαν.
Decurrent genus o fluuii, vallesq; Menalcas
Siquando vobis dulce melos cecinir.

Dicti enim sunt fluuii, non quia peculiarem in se habeant diuini-
tatem magis, quam reliquæ mundi partes, sed quia omnium propæ natura-
lium

lum corporum maxime aquatum, & inter has fluuiorum motus sit conspicuus. Nam cum venerit in dubium nonnullis celorum motus, qui non ceteros, sed terram moueri arbitrabantur, ut assertit Ptolomeus, nemo an fluuii etiam moueantur, & vniuersa aquarum moles, apparet recte dubitate potuisse. Est enim non minus Oceani, quam fluuiorum perpetuus motus; cum modo affluat, modo reflueat, quod fieri ad lunam eus sum nonnulli arbitrantur, ita ut cum luna ascendit ab Oceano donec ad medium celum veniat, affluant aqua, refluantque cum descendit. Atque hic motus non semper sibi est similius magis enim refluit in plenilunii, cum in nouilunio vix sentiatur: & cum

10 celum seruum fuerit motus etiam augetur, ita ut humiliores aqua relinquantur. Ad hanc rem nonnihil conferunt etiam coniunctiones & oppositiones reliquorum planetarum; & quibusdam anni temporebus id etiam magis habet, maioresque varietas in his motibus exigit & quippe cum circa tropicum zodiacum augeatur accessus & recessus, minorque fiat ad tempus usque aequinoctii, ac tunc crescat ad hybernum tropicum, & ab eo ad vernum aequinoctium minuator. Augetur ictus etiam vi eorum signorum, in quibus luna fuerit in suis mutationibus; nam in placidioribus aequalioribus sunt motus, in vehementioribus magis inaequales: quod etiam vis imbrum auger, & impetus ventorum.

20 Hec tanta causarum varietas fecit, ut nulla certa ratio horum motuum aquarum asserti, vel a peritissimis nautigantibus possit. Sit autem Oceanus vniuersa illa aquarum moles, quae terram vndeque circundat; nam quocunque ad extremas terrae oras quis accedat, mare illi latissimum occurrit; quod ab Oriente quidem Indicum appellatur, ab occidente Atlanticum, ubi Hispaniam mauritaniamque determinat. Ad Septentrationem, & ad oppositam huic regionem mare Ponticum & glacie nuncupatur. Multe sanctorum nautigia ad extremam oram Oceani penetrante conati sunt, multorumque dictum iter fecerunt, sed illis prius annona & res victui necessaria defecerunt, quam aquarum spatium, & nautigabilis planities; ut testatur Stra. & Rhianus in navigatione Hannoni Carthaginensis. At nunc quæramus, cur haec de Oceano facta sint. Oceanum Cœli & terræ filium crediderunt, quoniam ex informi materia cum prius natus fuisse Amor, itaque vniuersam molem miscuisse, natum est Cœlum, & Mare, & Terra, & omne Deorum genus pullulauit, ut sit Aritopha in Aribus;

30

Potiusq[ue] dicitur vniuersitas, non ipsa vniuersitas dicitur.

Supponimusq[ue] dicitur vniuersitas, non vniuersitas dicitur,

nam vniuersitas non p[ro]p[ri]e dicitur.

Ante non erat genus immortalium, ante quam Amor commiscuerit omnia.

40 Committi vero aliis aliis, natum est celum, Oceanus q[ui] est Terra, omniumq[ue] Deorum beatorum genus æternum.

Patet igitur ex his Oceanum post celum natum fuisse. Nam cum summus opifex Deus, in hoc mundo architectando disiserit, fiat lux; continuo lucis instrumenta, celi scilicet planetarumque corpora nata sunt; quare prius natum est celum, deinde Deus secrevit vniuersam aquarum naturam ab aqua quæ super celo sunt, & in unum locum a terra iussit secedere. Hac igitur ratione amor, quæ diuina est bonitas, cuncta commiscerit, & ad generationem excitauit, vnde Oceanus natus est ex celo & terra. Apud Oceanum dicitur

dicitur fuisse Juno educata, quod aqua in aera proximum cum rario frigido
uitur: atq; aer densior factus ad alumnam Oceanum descendit in aquam ver-
sus, ut est elementorum inter se generatio. Hunc eundem oceanum tradi-
dit Orpheus, & omnes antiquorum Theologi principium ortus Diis & re-
bus existisse; quia, ut sensit Phales, nihil sine humectatione nascitur aut pa-
trescit; atque omnes elementorum qualitates, quas Deorum nominibus ap-
pellarunt, ex humore nascuntur. Taurinum autem caput Oceano tribuerunt
antiqui propter vim ventorum, & quibus excitatur & impellitur, vel quia
tauris similem tremiculum emittat, vel quia tanquam taurus furibundus in
litora feratur, cuiusmodi flaguntur esse etiam flumii. fabulati sunt propte-
rea Oceanum fuisse amicissimum Prometheo, quoniam nauigantibus per
Oceanum maxima prudentia & peritis opus sit, non solum ut siderum ductu-
quo cupiunt pervenire, sed etiam peritis opus est in obseruandis & deuitan-
dis scopulis, in multo ante cognoscendis tempestatisibus ac ventorum signis,
& in omnibus denique vitandis, quae possunt nauigantes in summum diceri
men inducere: Quae sedem eti⁹ utilia sunt in mari Mediterraneo, non tamē
tantopere videntur necessaria. Huius uxorem fuisse Therym dixerunt, de
qua paulo post dicetur. Oceani filii tam multi & filix fuisse dicuntur, quia
ex vaporibus, qui calore solis sublimes tolluntur, gignuntur fluviorum aquæ,
& fontes reputarunt antiquorum nonnulli, nam eti⁹ voluit Arist. fontes ex
aere in locis caveriosis in aquam verso procreari, tamen si diutius siccitas
celi exticerit, neque sicut imbris, vel penitus arescere flumina & fontes,
vel ad tenuissimum eusum deduci videmus; quare eti⁹ non tota, maior sa-
men pars fluviorum & fontium ita procreatur, ut appareat. inter filios Oceani
et Tyche connumeratur, quae fortuna est, quia fortunatos esse oportet nau-
igantes, & oēs illos, qui se ventorum fidei committunt. atq; ut summatim
dicam, per Oceanum fabulosum rerū naturaliū generationem, & necessariam
esse nauigantibus prudentiam significarunt. at nunc de Teche dicamus.

De Teche & Thetide.

Cap. 11.

30

TECHYS, quæ uxor fuit Oceanus, Terra & Cœli filia & ipsa fuit, ut ait He-
liod. in Theog.

τεχης θεοῦ τερραὶ διάνεμη βασιλίσκη.
μητέρα, γῆν, θεόν, πατέρα, αὐτούς.
διάνεμη καρπῶντες λανθάνεις
φύεται χρήστης, φαντασίας, επειδή.
Oceanum Calo peperit, cui vasta profunda.
Et simul Iapetum, Crumiq; Rheamq; Themimq;
Memnosyne, Thiam, Crumq;, Hyperion, Tethym
Formolam; Phœbenq; coma est cui cincta corona.

Hanc deorum matrem appellavunt, cum pater illorum esset Oceanus. The-
tis vero, quæ priore aspirata legitur, Chironis filia fuit, ut ait Epicharmus
in Hebes nuptiis;

Μητέρα τεχης θεοῦ διάνεμη
Οιδης Επειδή.
Puella vix Chironis horum fugerat
Currenta Thetis,

Ooo at Home.